

Antibioticagebruik in Amsterdam UMC

U heeft deze folder gekregen omdat u of uw naaste wordt behandeld met antibiotica. Antibiotica worden gebruikt om infecties met bacteriën te behandelen. Het gebruik van antibiotica kan leiden tot vragen. Wij hopen met deze folder een aantal van deze vragen te beantwoorden.

Goede en slechte bacteriën, wat is het verschil?

Een bacterie is een micro-organisme. Als mens leven we samen met miljarden bacteriën. Deze bacteriën bevinden zich onder andere in de darm, in de luchtwegen en op de huid. De meeste bacteriën zijn “goede” bacteriën. Dit betekent dat ze geen schade veroorzaken. Veel van deze bacteriën zijn zelfs nodig voor ons lichaam, bijvoorbeeld bij de vertering van voedsel, maar ook bij de verdediging tegen andere micro-organismen. “Slechte” bacteriën zijn bacteriën die schade aan ons lichaam kunnen veroorzaken. Maar van deze slechte bacteriën wordt u niet altijd ziek. Gezonde mensen kunnen deze bacteriën bij zich dragen zonder dat zij klachten hebben of ziek zijn.

Wat is een infectie?

Wanneer een bacterie in ons lichaam schade veroorzaakt, spreekt men van een infectie. Ons lichaam reageert hier meestal op met een ontstekingsreactie, zoals bij een longontsteking of blaasontsteking. Het doel van de ontstekingsreactie is het opruimen van de bacterie. Soms lukt dit niet goed. In zo’n geval kan behandeling met antibiotica nodig zijn.

Wat zijn antibiotica?

Antibiotica zijn medicijnen die worden gebruikt voor het behandelen van infecties met bacteriën. Een antibioticum kan een brede of een smalle werking hebben.

Een **breed** werkend antibioticum is werkzaam tegen **veel** verschillende soorten bacteriën.

Een **smal** werkend antibioticum is werkzaam tegen een **beperkt aantal** bacteriën.

Behandeling met een smal werkend antibioticum is dus doelgericht: alleen de “slechte” bacterie die de infectie veroorzaakt wordt aangepakt/gedood, terwijl de andere bacteriën grotendeels ongemoeid blijven. Dit is belangrijk, omdat bij behandeling met antibiotica ook altijd “goede” bacteriën worden gedood. Daarom geeft behandeling met een smal werkend antibioticum minder problemen dan behandeling met een breed werkend antibioticum.

Vaak starten we met een breed werkend antibioticum. Als duidelijk is welke bacterie de infectie veroorzaakt, dan kan vaak gerichte behandeling plaatsvinden met een smal werkend antibioticum.

Wat is resistentie?

Het gebruik van antibiotica kan nadelig zijn. Naast bijwerkingen en allergische reacties is het grootste gevaar het optreden van resistentie. Met resistentie wordt bedoeld dat een bacterie niet meer gevoelig is voor een bepaald antibioticum en dus niet wordt gedood. In dat geval moet gekozen worden voor een ander antibioticum. Helaas komt het steeds vaker voor dat een bacterie niet of heel moeilijk te behandelen is.

Hoe ontstaat resistentie?

Te vaak of verkeerd gebruik van antibiotica kan leiden tot resistentie. Dit geldt vooral voor breed werkende antibiotica. Het is dus belangrijk dat antibiotica alleen worden voorgeschreven als het echt nodig is. Dit noemt men zorgvuldig gebruik van antibiotica. Zo is het bij een eenvoudige verkoudheid niet nodig om antibiotica te gebruiken: doorgaans wordt een verkoudheid namelijk veroorzaakt door een virus. Een virus kan niet met antibiotica worden behandeld en een verkoudheidsvirus wordt vanzelf opgeruimd door onze eigen afweer. Met zorgvuldig gebruik van antibiotica wordt ook bedoeld dat infecties waar mogelijk moeten worden behandeld met smal werkende antibiotica. Onnodig gebruik van breed werkende antibiotica leidt namelijk tot schadelijke effecten op “goede” bacteriën die helemaal geen rol spelen bij de infectie.

Hoe vaak komt resistentie voor in Nederland?

Resistentie is een wereldwijd probleem. Door de toenemende resistentie komt het steeds vaker voor dat een bacterie voor geen enkel antibioticum gevoelig is. Dit kan er toe leiden dat bijvoorbeeld een longontsteking of een blaasontsteking niet meer met antibiotica behandeld kan worden.

In vergelijking met de landen om ons heen kent Nederland een relatief streng antibioticabeleid. Hierdoor komt resistentie in Nederland minder vaak voor.

Hoe gaat Amsterdam UMC om met antibioticagebruik?

In Amsterdam UMC zijn we continu bezig met het verbeteren van zorgvuldig antibioticagebruik. Zo zien wij er op toe dat de juiste keus wordt gemaakt (smal of breed werkend), dat de behandeling wordt aangepast indien dit mogelijk of nodig is, en dat de behandeling via het infuus wordt omgezet naar behandeling met tabletten zodra de patiënt opknapt. Het voordeel van antibiotische behandeling met tabletten is dat iemand sneller uit bed komt, wat leidt tot een sneller herstel en eerder ontslag naar huis. In sommige gevallen is behandeling met pillen niet mogelijk en moet de behandeling met antibiotica via het infuus afgemaakt worden.

Veel voorkomende vragen

Waarom krijg ik antibiotica?

U heeft een infectie met een bacterie of de verdenking hierop. Uw behandelend arts denkt dat in uw geval behandeling met antibiotica nodig is.

Waarom moet ik antibiotica via het infuus krijgen? Kan het niet met pillen?

Antibiotica via het infuus werken sneller dan pillen. Dit is belangrijk als iemand ernstig ziek is. Bovendien kunnen antibiotica via het infuus sommige plekken in het lichaam beter bereiken. Zodra het mogelijk en verantwoord is wordt de medicatie omgezet in pilvorm/tabletten.

Waarom krijg ik opeens pillen, het ging juist zo goed met antibiotica via het infuus?

Langdurige behandeling via het infuus leidt tot langzamer herstel en geeft kans op complicaties, dus zodra het verantwoord is worden antibiotica het liefst als tablet of capsule voorgeschreven.

Ik heb last van bijwerkingen, kan ik een ander antibioticum krijgen?

Elk antibioticum kan bijwerkingen geven. Deze bijwerkingen zijn vaak mild, maar kunnen ook heel vervelend zijn. Wij raden u aan om op tijd aan uw dokter te melden als u bijwerkingen ervaart; dan kan deze kijken naar mogelijke alternatieven. Raadpleeg ook altijd de bijsluiter van de antibiotica die u bij de apotheek ophaalt.

Ik voel me weer beter mag ik de antibiotica eerder stoppen?

Het aantal dagen dat u antibiotica nodig heeft, hangt af van het soort infectie en het type bacterie wat de infectie veroorzaakt. De duur van de antibioticakuur wordt bepaald door uw arts. Het is belangrijk om de antibiotica te gebruiken zoals u voorgeschreven heeft gekregen en de kuur volledig af te maken.